

DESET GODINA POSLE ENRONA NEZAVISNI TRGOVCI KUPUJU ELEKTRANE [\(VIŠE\)](#)

POVRATAK NA MESTO ZLOČINA

EU SAMIT: REVIZIJA ENERGETSKIH PRIORITETA [\(ovde\)](#)

BRISSEL – Samit EU 22. maja nije doneo značajnije odluke u segmentu energije, već je zatražena brža integracija elektroenergetskih i gasnih tržišta Unije, radi jačanja konkurentnosti u odnosu na zemlje snabdevače „u cilju smanjenja cena energenata“ u 27 zemalja članica. Zemlje EU moraju da ubrzaju uklanjanje nacionalnih granica do 2014. i razvoj prekograničnih (elektro i gasnih) interkonektora do 2015, stoji u zaključcima sa samita. **Bloomberg** konstatuje da se radi o kampanji sa ciljem da Brisel preuzme autoritet koji zemlje zadržavaju u oblasti energetike i izjednači ga sa ovlašćenjima koja ima u monetarnoj, antimonopolskoj, trgovinskoj i poljoprivrednoj oblasti.

2

- Ako EU postane u potpunosti integrisano tržište mogao bi uštedeti godišnje 35 milijardi evra troškova u oblasti električne energije u 2015. u odnosu na 2012, tvrdi Evropska komisija.
- U 2012. cene prirodnog gasa za industrijske potrošače u Evropi bile su 4 puta iznad onih u SAD,
- EU zavisnost od uvozne nafte i prirodnog gasa porašće na više od 80% do 2035. godine, procenjuje Međunarodna agencija za energiju (IEA).
- Zbog podeljenosti zemalja pobornika i protivnika, na samitu nije postignut dogovor kako razvijati potencijal škriljnog gasa u Evropi i najverovatnije će regulativa biti prepuštena svakoj zemlji ponaosob.
- Evropa će ostati neto uvoznik energije, pa se mora usmeriti na sektor energetske efikasnosti i inteligentne energetske infrastrukture i inovacija u oblasti za šta su do 2020. potrebne investicije od 1 bilion evra, ocenjuje EK. Finansiranje mora primarno da potekne iz tržišta. Privatne investicije u energetici u Evropi opale su za rekordnih 350 milijardi dolara u periodu 2007-2011, pokazuje lanjska analiza instituta McKinsey Global.
- U zaključcima samita se naglašava značaj postojanja efektivnog i efikasnog tržišta dozvolama za emisije CO₂ i predvidivih političkih smernica u oblasti klimatske politike za period iza 2020, kako bi se mobilisala ulaganja iz privatnog kapitala i smanjili investicioni troškovi. „EU lideri će se temi ovih ciljeva za 2030. vratiti u martu 2014, pošto Komisija izađe sa konkretnijim predlozima i razmotriti političke opcije i odrediti klimatske ciljeve u 2015“.

BERLIN - Evropski komesar za energiju Günther Oettinger rekao je 21. maja za **ARD TV kanal** da "nije u toku nova promena u (EU) energetske politici ... ali da se mora pronaći put do smanjenja cene energije u Evropi, prvenstveno jer pogađa privredu i trgovinu". Od Oettingera je bilo zatraženo da za samit EU 22. maja pripremi izveštaj o tome zašto rastu cene energije i koje zemlje EU to najviše pogađa.. Nažalost, izveštaj neće biti završen pre kraja iduće godine, stoji u osvrtu **Deutsche Welle** na rezultate Samita EU. „Osim toga, mora biti razjašnjen način skupih investicija u energetske infrastrukturu“, dodaje DW.

LUBLJANA – Evropski komesar za energiju Günther Oettinger rekao je na godišnjoj konferenciji evropske Agencije za saradnju energetske regulatora (ACER) u Ljubljani (foto) da se energetska politika unutar EU „i dalje određuje rukovodena nacionalnim interesima“. On je podvukao da su EU potrebni jedinstvena energetska politika i objedinjena tržišta, kako bi zajedno dobili na efikasnosti, ekonomiji obima i bezbednosti u snabdevanju“.

STRAZBUR – Evropski parlament usvojio je 21. maja neobavezujuću rezoluciju koja poziva na mandatorno određivanje udela obnovljivih izvora u EU za 2030, ali nije prošao predlog da taj udeo bude između 40 i 45 odsto. Rezolucija samo poziva EU da pokuša da postigne dogovor da udeo OIE u ukupnoj proizvodnji energije bude veći od 30 odsto koji trenutno stoji u radnim papirima Evropske komisije. Takav tekst rezolucije prihvaćen je velikom većinom glasova, dok predlog da cilj za OIE u 2030. bude između 40% i 45% nije prošao, jer je 365 glasova bilo protiv, a 284 za.

EurActiv

3

BRISEL – Svetsko udruženje uglja (WCA) poručilo je liderima EU „da je krajnje vreme za preusmeravanje energetske debate, kako bi se doveli u ravnotežu ciljevi dekarbonizacije sa iskorišćavanjem najobilnijeg i najdostupnijeg energetske goriva koji poseduje Evropa“. WCA to ilustruje činjenicom da su cene električne energije u Evropi skočile za 29% od 2005. do 2011. godine (a istovremeno u SAD svega 5% i 1% u Japanu). Danas energetske siromaštvo pogađa između 50 i 125 miliona ljudi u Evropi. U Bugarskoj, Portugaliji, Litvaniji, Rumuniji, Kipru, Letoniji i Malti preko 30% ljudi ne može da podmiri troškove grejanja, kao i njih 20% u Španiji, Poljskoj, Grčkoj, Italiji i Mađarskoj“, navode iz WCA. Termoelektrane na uglj u EU proizvode električnu energiju upola jeftinije od offshore vetro generatora i za četvrtinu cene iz solarnih elektrana, dodaje se u saopštenju i konstatuje da EU proizvodi sama preko 60% uglja, čija industrija zapošljava 600.000 ljudi.

Prema računicama Euracoal-a, ako bi se EU oprijentisale sa TE na uglj, na gasne elektrane, godišnji troškovi proizvodnje električne energije bi premašili 50 milijardi evra.

ŽENEVA – Švajcarski trgovac berzanskim robama Vitol kupio je jednu električnu centralu, pošto je prethodno svoj portfolio već proširio na rafinerije, naftovode i gasovode i energetske terminale, piše *Financial Times*.

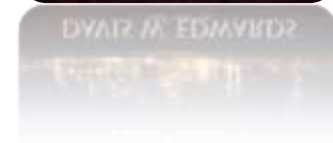
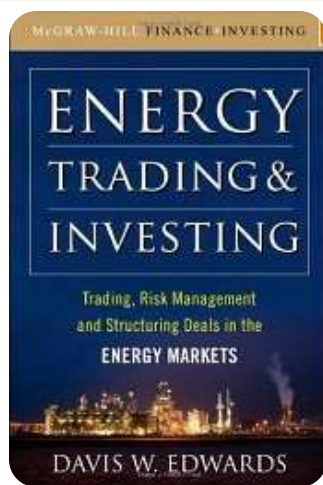
Londonski poslovni dnevnik konstatuje da ovaj posao obeležava povratak nezavisnih trgovačkih kompanija u sektor električne energije, deset godina posle kolapsa američke industrije trgovine električnom energijom (kompanije Enron, Dynergy, Mirant i Williams).

Ženevska grupacija je ovog meseca kupila elektranu Immingham, u severnoj Engleskoj od naftne prerađivačke kompanije Philips 66.

Termoelektrana na prirodni gas, kapaciteta 1,200 MW, zadovoljava 2% britanskih potreba u električnoj energiji. Od 1996. do 2002. američki trgovci

strujom i gasom su žestoko investirali u električne centrale u okviru novog deregulisanog tržišta električne energije u SAD, da bi se taj model srušio par godina kasnije. Danas tim sektorom vladaju trgovačke jedinice energetskih kolosa poput francuskih EDF-a i DGF.a i nemačkog RWE. Međutim i američka investiciona banka Morgan Stanley je

vlasnik tri elektrane u SAD sa kapacitetom od preko 500MW. Ipak, slučaj Vitola pokazuje ulazak novih igrača na ovo tržište prvi put posle deset godina. Eksperti objašnjavaju „oportunizmom“ interes trgovačkih kompanija za ova ulaganja i navode da će oni biti veoma probirljivi. Elektrane će dopuniti sektore za trgovinu električnom energijom koje su poslednjih godina stvorile nezavisne trgovačke kompanije, poput Vitola, Mercurie i drugih, radi sinergije sa drugim poslovima, posebno u sektoru uglja i emisionih dozvola.

4

PRAG - Češke elektrane proizvele su 2012. godine 87,6 TWh električne energije, jednako kao i 2011. Istovremeno je potrošnja struje u Češkoj ostala na 70,5 TWh, kakva je bila i 2011. godine, pokazuju podaci češke Energetske regulatorne kancelarije (ERU). Ukupna potrošnja struje u Češkoj stagnira već tri godine uzastopno, piše dnevnik *Prague Monitor*.

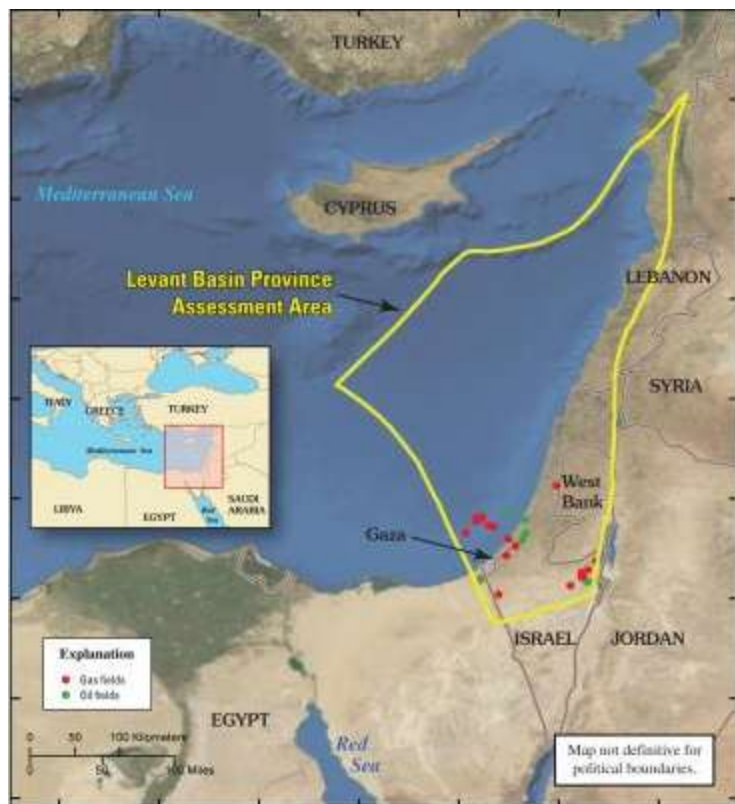
BRAZAVIL – Najveća hidroelektrana na svetu gradiće se počev od 2015. godine na reci Kongo u istoimenoj Demokratskoj republici, sa kapacitetom od 40.000 megavata, saopštila je 20. maja vlada te afričke države. Svetska banka je hidroenergetski potencijal Konga procenila na blizu 100.000 MW. HE pod imenom Velika Inga snabdevaće pola Afrike električnom energijom, a za taj posao se bori veliki broj kompanija iz čitavog sveta. Trenutno najveća HE na svetu je kineska „Tri klisure“, snage 22.000 MW.

Turkish Weekly

ALŽIR - Alžir će graditi svoju prvu nuklearku tokom 2025. godine, javlja **AFP**, citirajući tamošnjeg ministra za energetiku i rudarstvo, Josefa Jofsija. Inženjeri koji će raditi na elektrani, bit će pripremljeni u nedavno

osnovanom alžirskom Institutu za inženjerstvo. On je istakao da Alžir raspolaže sa 29 hiljada tona dokazanih rezervi urana, što je dovoljno za 60 godina rada dve nuklearke snage 1.000 MW.

NIKOZIJA - Kipar bi mogao podmirivati 30 do 40 odsto dodatnih potreba Evrope za prirodnim gasom u narednoj dekadi, rekao je izvršni direktor tamošnje Nacionalne kompanije za naftu i gas Charles Ellinas. Evropska potrošnja gasa je nešto ispod 500 milijardi kubnih metara godišnje, a Ellinas procenjuje da će dodatna potražnja do 2025. godine iznositi oko 100 mlrd.m³. Prema američkoj geološkoj statistici, bazen Levant u istočnom Mediteranu sadrži 3,5 biliona kubnih metara dostupnih rezervi gasa, kao i 1,7 milijardi barela sirove nafte. Većina tog bogatstva je u vodama između Kipra, Izraela i Libana **The Moscow Times**

5

OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE - OIE

BERLIN - Nemačka industrija uživa u 10% nižim cenama električne energije u odnosu na prosek EU-27, ali su tamošnja domaćinstva prema Zakonu o obnovljivim izvorima osetno opterećena doprinosima za OIE. Popusti u ovoj stavci za industrijske potrošače gasa u Nemačkoj godišnje iznose sedam milijardi evra. Prema pomenutom zakonu, što je veća firma i što više troši struje, plaća manju subvenciju za OIE, a granica na kojoj počinju beneficije je kod potrošnje 10 GWh godišnje, gde trošak za struju čini 15% ukupne vrednosti proizvoda. Osim toga, industrija koja koristi više od 10 GWh električne energije godišnje je potpuno oslobođena od troškova prenosa električne energije. Ostali potrošači, prije svega domaćinstva, plaćaju sve troškove mrežarine. Veleprodajna cena struje u Nemačkoj s velikim zaokretom prema obnovljivim izvorima pala je 30% u protekle dve godine, i 10% je ispod cene u Francuskoj i 20% niža od cene u Holandiji, piše **Energy Market Price**.

ZAGREB - Za otkup iz struje iz 100 hiljada solarnih elektrana od 10 kilovata hrvatski građani bi godišnje plaćali oko 2,5 milijardi kuna (330 miliona evra), a proizvela bi se oko milijarda kilovatsati, kaže za **Poslovni dnevnik** energetski ekspert Marijan Kalea. Ukupni troškovi proizvodnje HEP-ovih elektrana uz prosečnu proizvodnu cenu od 50 lipa po kWh i proizvodnju oko 10 milijardi kWh iznose oko 5 milijardi kuna. Dakle, za

10 odsto ukupne proizvodnje iz fotonaponskih sistema utrošili bismo dodatnih polovinu sredstava koliko se potroši za sadašnju konvencionalnu proizvodnju, konstatuje Kalea. U Nemačkoj je trenutna otkupna cena za solarne kapacitete 15,63 centa/kWh, odnosno približno 117 lipa/kWh, a hrvatska 263 lipa/kWh, za sisteme do 10 kW na krovu. Osim toga, dok u Nemačkoj ta subvencija čini 55% tamošnje prodajne cene električne energije za domaćinstva na niskom naponu (28,50 centa/kWh,

uključujući PDV i naknade), u Hrvatskoj pretstavlja 263% prodajne cene električne energije za domaćinstva na niskom naponu (beli tarifni model, približno 1 kuna/kWh sa PDV i naknadom za OIE).

VARŠAVA – Poljska vlada ima pred sobom tri različite verzije predloga izmena subvencija OIE, zbog čega je zaustavljeno investiranje u ovu oblast, jer neizvesnost propisa blokira ulagače, a banke oklevaju da kreditiraju nove projekte, piše 22. maja **Financial Times**. List potseća da Poljska ima najveće rezerve uglja unutar EU, iz koga proizvodi više od 90 odsto električne energije, dok je udeo OIE u energetskom miksu 4%. Ministarstvo privrede priprema zakon o obnovljivoj energiji koji treba da obezbedi ispunjenje cilja EU da udeo zelene energije do 2020. dostigne 15% finalne potrošnje. Premijer Donald Tusk je nedavno rekao da će taj cilj biti ostvaren, ali „tako da ne izazove skok cena električne energije“. Prevedeno, to znači smanjenje podrške OIE i nastavak oslonca na jeftin ugaj, konstatuje FT.

6

REGION ENERGETSKE ZAJEDNICE

VAŠINGTON - Svetska banka predlaže crnogorskoj Vladi da bi za dugoročno rešavanje problema u sektoru energetike bilo najbolje da potpuno privatizuje Elektroprivredu Crne Gore. To je prva relevantna organizacija koja je predložila prodaju državne EPCG. "Za dugoročno rešavanje problema birokratske neefikasnosti, političkog uticaja i umrtvljenog rasta elektroenergetske ponude u Crnoj Gori možda je potrebna radikalna strukturna promena - potpuna privatizacija, u kojoj Vlada odustaje od većinskog vlasništva u EPCG i ograničava svoju ulogu na formulisanje nacionalne energetske politike i sprovođenje efikasnog regulatornog režima", navodi se u izveštaju Svetske banke "Crna Gora: Priprema za prosperitet". U izveštaju se konstatuje da postoje čvrsti pokazatelji koji ukazuju na to da je politizacija javnih elektroenergetskih preduzeća nesumnjivo predstavljala najpresudniju determinantu loših poslovnih rezultata, prenosi 27. maja **Portalanalitika**.

ZAGREB - Talas poskupljenja posle ulaska Hrvatske u EU očekuje se i na tržištu energije, piše *Lider.hr* i to ilustruje činjenicom da je u 27 zemalja članica EU cena električne energije u proseku porasla više od šest odsto samo u poslednje tri godine. „Cena električne energije porašće iz dva razloga: globalna potražnja za energijom će sigurno rasti što će izazvati globalni porast cene, a takođe će Hrvatska morati da poveća investicije u energetske sektor, ili pojačanim uvozom da pokriva manjak u proizvodnji struje“, kaže Tomislav

7

Čorak, direktor hrvatskog predstavništva konsultanta A.T. Kearney. Slična poskupljenja struje posle ulaska u EU prošle su i države iz okruženja poput Slovenije, Slovačke, ali i Češke gde je cena električne energije od ulaska u EU 2004. do danas porasla za duplo.

SARAJEVO - Ministar spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH Mirko Šarović izjavio je 20. maja da nema napretka u nastojanjima da se odblokira rad preduzeća „Elektroprenos BiH“. On je na konferenciji za novinare u Sarajevu napomenuo da je Ministarstvo uradilo svoj zadatak, odnosno donelo izmjene i dopune zakona u skladu sa dogovorom iz Brisela postignutim sa direktorom Generalnog direktorata EU za proširenje Stefanom Saninom u novembru 2012. godine. „Čekamo na implementaciju prvog dijela dogovora iz Brisela koju bi trebalo da obave Republika Srpska i Federacija BiH koji su i vlasnici `Elektroprenosa`, rekao je Šarović. Tokom sastanka u novembru prošle godine u Briselu zaključeno je da se podela akumulirane dobiti i novca sa računa „Elektroprenosa BiH“ može desiti samo onda kada se usvoje konsolidovani finansijski planovi i planovi investiranja, kao i kada dođe do izmena i dopuna zakona o ovoj kompaniji, potseća *Srna*